

**Μονόθεμα ουσιαστικά σε -ων (γεν. -ωνος): χειμῶν-χειμῶνος
και διπλόθεμα σε -ων (γεν. -ονος): πνεύμων-πνεύμονος**

Του Παναγιώτη Γραμμένου

A. Μονόθεμα ουσιαστικά σε -ων (γεν. -ωνος) είναι:

1. Τα οξύτονα αρσενικά προσηγορικά:

αἰῶν -ῶνος	κυκεῶν -ῶνος	ἀπατεῶν -ῶνος	κυκλῶν -ῶνος
ἀγῶν -ῶνος	λυμεῶν -ῶνος	ἀγκῶν -ῶνος	πυλῶν -ῶνος
κλαυθμῶν -ῶνος	λειμῶν -ῶνος	στρατῶν -ῶνος	κοιτῶν -ῶνος
χιτῶν -ῶνος	μουῶν -ῶνος	βουβῶν -ῶνος	και άλλα

Εξαιρούνται:

κανῶν -όνος	ἡγεμῶν -όνος	συνδαιτυμῶν -όνος
κηδεμῶν -όνος	ἀλαζῶν -όνος	

2. Τα μεγεθυντικά:

ὁ γάστρων -ωνος (= κοιλαράς), ὁ χείλων (= χειλαράς), ὁ γνάθων (= εκείνος που ἔχει φουσκωμένα σαγόνια ἢ φουσκωμένα μάγουλα) και άλλα.

3. Τα περιεκτικά:

ὁ ἀνθῶν -ῶνος	ὁ ἐλαιῶν -ῶνος	ὁ ὄρνιθῶν -ῶνος	ὁ ξενῶν -ῶνος
ὁ ὄρνιθῶν -ῶνος	ὁ ἀμπελῶν -ῶνος	ὁ παρθενῶν -ῶνος	ὁ ῥοδῶν -ῶνος
ὁ πευκῶν -ῶνος	ὁ ἀνδρῶν -ῶνος	ὁ γυναικῶν -ῶνος	και άλλα

4. Τα περισσότερα κύρια ονόματα:

Ἀπόλλων -ωνος, Ἀγάθων, Δάμων, Δευκαλίων, Δίων, Ζήνων, Ἰέρων, Κίμων, Κλέων, Κόνων, Κρίτων, Πλάτων, Σόλων, Φαίδων, Φίλων, Φορμίων, Χάρων, Χαρίτων, Χείρων, Ὀρίων, Νέρων, Τρίτων, Τρύφων, Ἀλκμέων, Ἄμμων, Ἀρποκρατίων, Βύρων, Θίβρων, Ἰλαρίων, Ἴων, Καισαρίων, Κάτων, Κικέρων, Κύλων, Λεύκων, Μελίτων, Μίλων, Μύρων, Νήφων, Νίκων, Παρμενίων, Πλούτων, Πολέμων, Ποσειδῶν, Πυγμαλίων, Πύθων, Σίμων, Σκιπίων, Σπυρίδων, Στράβων, Ἄλβιων, Αὐλῶν, Ἐλικῶν, Κιθαιρῶν, Κολοφῶν (πόλη της Μικρᾶς Ασίας), Κρότων, Λάδων, Μαραθῶν, Πάρνων, Ρουβίκων, ἢ Σιδῶν, ἢ Σικυῶν και άλλα.

5. Τα ονόματα αρχαίων μνηνών:

Ἀνθεστηριῶν -ῶνος, Γαμηλιῶν, Ἐλαφηβολιῶν, Ποσειδεῶν κτλ.

B. Διπλόθεμα ουσιαστικά σε -ων (γεν. -ονος) είναι:

1. Τα οξύτονα θηλυκά προσηγορικά:

εϊκών -όνος	ἀηδών -όνος	σιαγών -όνος	χειλιδών -όνος
χιών -όνος	τερηδών -όνος	ἀλγηδών -όνος	σταγών -όνος
σινδών -όνος	ἀλκυών -όνος	κοτυληδών -όνος	λεγεών -όνος

χθών - χθονός (= π γη, το έδαφος, ορισμένη χώρα) και άλλα.

2. Τα παροξύτονα αρσενικά προσηγορικά:

ἄξων -ονος	βραχιών -ονος	κίων -ονος	πνεύμων -ονος
γνώμων -ονος	τέκτων -ονος	γείτων -ονος	στήμων -ονος
δαίμων -ονος	ἄκμων -ονος	δρόμων -ονος και άλλα	

Συνηθέστερα εξαιρούμενα:

σάπων -ωνος	κώδων -ωνος	ῥώθων -ωνος	πώγων -ωνος
καύσων -ωνος	ἄμβων -ωνος	κλύδων ¹ -ωνος	μήκων ² -ωνος
πάρων ³ -ωνος	πάτρων ⁴ -ωνος	σίφων -ωνος	δόλων ⁵ -ωνος

1. κύμα, κλυδωνισμός. 2. παπαρούνα. 3. πλοιάριο. 4. προστάτης κάποιου, αφεντικό. 5. ελαφρό πλοιάριο.

3. Μερικά κύρια ονόματα:

Ἀγαμέμνων -ονος, Αἴμων, Ἀλεκτρυών, Ἀμφικτύων, Ἰάσων, Μελάγχθων, Μέμνων, Παλαίμων, Πανδίων, Φιλήμων, Ἀρίων, Ἀριστογείτων, Ὑπερίων, Ἀμφίων, Φιλήμων, Μακεδών, Παφλαγών, Σάξων, Ἀμαζών, Ἀλιάκμων, Καρχηδών, Στρυμών, Χαλκηδών, Ἐλασσών και άλλα.

Παρατήρηση:

Ὅσον αφορά τα επίθ. σε -ων (αρσ. και θηλ.), -ον (ουδ.) αυτά είναι διπλόθεμα (γεν. -ονος):

ὁ, ἡ σῶφρων,	τὸ σῶφρον,	τοῦ σῶφρ-ονος,	τῷ σῶφροني...
ὁ, ἡ μνήμων,	τὸ μνήμον,	τοῦ μνήμ-ονος,	τῷ μνήμονι...
ὁ, ἡ ἄφρων,	τὸ ἄφρον,	τοῦ ἄφρ-ονος,	τῷ ἄφροني...
ὁ, ἡ μείζων,	τὸ μείζον,	τοῦ μείζ-ονος,	τῷ μείζονι...
ὁ, ἡ ἥσσω,	τὸ ἥσσον,	τοῦ ἥσσ-ονος,	τῷ ἥσσοनि...
ὁ, ἡ εὐδαίμων,	τὸ εὐδαιμον,	τοῦ εὐδαίμ-ονος,	τῷ εὐδαίμονι...
ὁ, ἡ εὐγνώμων,	τὸ εὐγγνωμον,	τοῦ εὐγνώμ-ονος,	τῷ εὐγνώμονι...
ὁ, ἡ μεγαλόφρων,	τὸ μεγαλόφρον,	τοῦ μεγαλόφρ-ονος,	τῷ μεγαλόφροني...

και άλλα

Και τα ουσ. που προέρχονται από επίθ. της προηγούμενης κατηγορίας είναι διπλόθεμα:

ὁ ἐπιστήμων, τοῦ ἐπιστήμ-ονος / ὁ ἀκτήμων, τοῦ ἀκτήμ-ονος, οἱ ἀκτήμ-ονες / ὁ δεισιδαίμων, τοῦ δεισιδαίμ-ονος, οἱ δεισιδαίμ-ονες / ὁ αὐτόχθων, τοῦ αὐτόχθ-ονος, οἱ αὐτόχθ-ονες και άλλα.